

PARLEM-NE

JOAN SOLÀ

25 anys de la LNL (i 3)

**Aina Moll,
Miquel
Reniu,
Lluís Jou,
Miquel
Pueyo i
Bernat
Joan van
fer una
xerrada**

El cicle commemoratiu dels vint-i-cinc anys de la Llei de política lingüística s'ha tancat amb una taula rodona amb els cinc responsables d'aquesta política a la Generalitat. Feien una impressió verídica, fonda, les cinc persones explicant en pocs minuts la duresa d'una feina que partia, que parteix, d'una inacceptable però acceptada, intolerable però tolerada concepció de l'Estat.

Aina Moll va subratllar la visió inicial de Pujol de plantejar l'acció com a empresa de tots els catalans, individus, partits i entitats; i els entrebanys que va caldre afrontar: el *Manifesto* de 1981, l'estira-i-arronsa per la qüestió de l'escolarització amb un sol règim lingüístic, i el *tejerazo*. Però es manifestà satisfeta de la bona acollida de la idea de promulgar una llei.

Miquel Reniu va reviuire la il·lusió (alimentada per signes diversos de la societat) que teníem de poder fer canviar el tarannà de la Pell de Brau: il·lusió al capdavant ingènua. Però els fets positius hi van ser: una joventut escolaritzada en català, raonable esperança de futur; el Consorci per a la Normalització Lingüística, amb unes 500 persones treballant-hi de bell antuvi; un centenar de lectorats a l'estranger; la bona imatge lingüística dels Jocs Olímpics.

Lluís Jou va focalitzar els esforços en quatre punts: el marc jurídic insuficient es va superar amb una nova llei (1998), que afectava el difícil món socioeconòmic; la massiva immigració

nova, que desencadenà accions com els programes d'acollida i les parelles lingüístiques; les noves tecnologies, que van exigir reaccions com ara estimular els traductors automàtics i l'ús d'internet («un dels èxits més espectaculars del català durant segles»); i la voluntat d'unir esforços amb altres comunitats catalanoparlants, que va donar bons resultats amb el govern Balear.

Miquel Pueyo, en el primer mandat de Maragall, esdevé secretari general (rang més important que l'anterior de director general), amb un augment significatiu de pressupost i un més alt poder d'interlocució: la política lingüística afecta ara de ple tots els departaments del Govern; cosa que també implicarà un major desgast polític: els grans mitjans d'opinió enverinaran l'ambient amb la «penalització del castellà».

Bernat Joan treballa de cara endins intentant coresponsabilitzar tota la societat i empenyent diverses lleis, com la de l'oficialitat de l'aranès o la del cine; i de cara enfora vetllant pels nostres interessos a la Unió Europea i treballant amb Galícia i el País Basc per aconseguir aquell canvi de pell ideològica que dèiem: contactes esperançadors fins ahir però avui sense futur, car hi ha relació directa entre llengua i poder polític; i ara Joan, amb veu afectada però sense embuts, reconeix amb Reniu que la igualtat lingüística per la qual tots cinc han lluitat és impossible a Espanya. (Llevat si tens força política -que vol dir prou diputats- i vols exercir-la; però primer has de voler aquest objectiu: i d'aquí plora la criatura.)*

MOTACIONS

MÀRIUS SERRA

Rodamots?

Avoltes no cal canviar ni una lletra per suscitar mutacions verbals. És el cas del meu llibre preferit d'aquest Sant

Jordi: *Rodamots*, de Jordi Palou amb Pau Vidal (Empúries), vers *Globetrotters* dels mots. Un rodamot, fins fa poc, només era una roda moguda a mà en un torn o una filadora. Però ja fa una dècada que en Palou malda per afegir-hi un nou sentit: la tramesa gratuïta d'un mot diari per correu electrònic. El model és l'*AWAD* (*A Word A Day*) d'Anu Garg. Palou el va conèixer l'hivern del 1999 i va decidir obrir-ne una franquícia catalana a www.rodamots.com. Deu anys després, som 14.319 els subscriptors que rebem cada matí un mot en un pulquèrrim missatge que en conté les accepcions, l'etimologia i una cita literària que el contextualitza. Ara, per una d'aquelles paradoxes de l'era digital, la proposta salta al paper, en un format atractiu que inclou l'escreix aportat pels receptors del mot diari. Al llibre, la feineda palouana es veu complementada per l'enginy del Vidal de les vidàliques, lingüista titulat que demostra una gran perícia amb els títols i subtítols que lliguen la salsa. S'alça la sessió, que tots som rodamotaires.*

Retrat | Pere Guixà

Jean Eustache

Minoritari, de culte, maleït, el cineasta francès Jean Eustache (1938-1981) és un nom tardà de la Nouvelle Vague. *La mama i la puta* (1973) és el cant de cigne del moviment, una pel·lícula filmada en 16 mm, en blanc i negre, gairebé quatre hores de diàlegs, manifest sentimental de la generació il·lustrada del 68, d'un intimisme febril en què -passades tres dècades i amb els terrabastalls del present- ningú sembla que s'hi reconegui, potser pel poc interès que suscita reestrenar-la o editar-la en devedé.

Eustache de fet volia fer pel·lícules que emocionessin "les modistes i els obrers", és a dir, la continuació d'una filmografia que va començar amb quatre migmetratges (un parell dedicats a les festes del seu poble, un altre a la matança del porc i un altre a la seva àvia), però tot va trasviar-se cap a aquesta llarga història de seducció i erotisme, d'una personalitat fora mesura.

No gaire més va fer. I la seva filmografia acaba estranyament amb tres curtmetratges, un dels quals és sobre *El jardí de les delícies* de Hieronymus Bosch. Va fer d'actor i de guionista, sempre

va estar vinculat d'una manera o altra al cinema, però li va costar tirar endavant la seva obra. *Une sale histoire* és la seva segona i última cinta: plena d'humor, d'imatges fixes, revela que l'erotisme també es fa amb paraules.

Ell mateix va distribuir-la. Cada nit esperava en un cafè al costat del petit cinema en què es projectava i, quan ja havia sortit l'últim espectador, anava a recollir la part de la taquilla.

Va viure els últims anys en un àtic de lloguer. L'aparició del vídeo (mirava pel·lícules de Jean Vigo i Jean Renoir, a més de comèdies de Lubitsch i cinema expressionista) li permetia no

Eustache volia fer obres que emocionessin "les modistes i els obrers"

haver d'anar al cine, alhora que va salvar-lo de menysprear una indústria que li girava l'esquena. Mentrestant, el seu entusiasta cercle personal, que d'entrada s'havia juxtaposat al rol d'actors i col·laboradors, havia lliscat fora del focus.

A *La mama i la puta*, Jean-Pierre Léaud diu: "No tinc la vocació de la vida". Eustache va explicar: "El procés d'escriptura del guió va ser molt controlat, la resta quedava en mans dels actors. Però aquesta línia era meua. Realment em va sorprendre escriure-la, deu ser important; vaig fer-ho sense pensar-hi". Eustache va suïcidar-se als 43 anys.*